

формації, особливо для найвіддаленіших об'єктів Всесвіту – квазарів, і зміцнило лідерські позиції України в галузі декаметрової радіоастрономії.

Поряд з науковою діяльністю А.В. Мень приділяє багато уваги підготовці наукових кадрів вищої кваліфікації. Він читає загальні та спеціальні курси в Харківському національному університеті радіоелектроніки, під його науковим керівництвом захищено 12 кандидатських та 2 докторські дисертації.

Результати досліджень ученого знайшли відображення у понад 250 друкованих працях.

А.В. Мень – відзначений почесним званням «Заслужений діяч науки і техніки України». Він є лауреатом Державних премій СРСР та України, нагороджений Почесною грамотою Верховної ради України.

Наукова громадськість, колеги та учні вітають Анатолія Володимировича з ювілеєм, бажають йому гарного здоров'я, нових творчих звершень та плідної праці.

70-річчя члена-кореспондента НАН України Р.Я. БЕЛЕВЦЕВА

5 липня виповнилося 70 років відомому вченому-петрологу члену-кореспонденту НАН України Рудольфу Яковичу Белевцеву.

Б.Я. Белевцев народився 1937 року в с. Садон Північно-Осетинської АСРСР у родині геологів, котрі приїхали на поліметалічну копальню розпочинати свою трудову діяльність. У 1959 р. майбутній учений закінчив Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка за спеціальністю «геологічна зйомка та пошуки родовищ корисних копалин». 1967 року захистив кандидатську, а в 1982-му – докторську дисертації.

Упродовж 1965–1969 рр. він працював в Інституті геологічних наук АН УРСР.

Пізніше 25 років Р.Я. Белевцев займався науковими дослідженнями в Інституті геохімії та фізики мінералів АН УРСР. Від 1994 по 1997 роки був заступником директора з наукової роботи в Інституті геохімії, мінералогії та рудоутворення НАН України. Протягом 1997–2000 рр. він працював

у Державному науковому центрі радіогеохімії навколишнього середовища НАН та МНС України. Нині Рудольф Якович завідувач відділу в Інституті геохімії навколишнього середовища НАН та МНС України.

Р.Я. Белевцев уперше обґрунтував ізобарну регіональну метаморфічну зональність у докембрії Українського щита в монографії «Проблеми метаморфічної зональності докембрія», за яку 1975 року вчений був удостоєний премії ім. В.І. Вернадського. Серед наукових проблем, вивченню яких була присвячена дослідницька діяльність Рудольфа Яковича, – еволюція метаморфічних процесів у східній частині Українського щита (за даними Криворізької надглибокої свердловини), метаморфізм і геодинаміка, метаморфічні та метасоматичні процеси у формуванні рідкометальних і золоторудних проявів у докембрії УЩ. До визначних досягнень ученого належать парагенетичний аналіз порід, який допоміг

виділити два великих циклу в докембрії УЩ.

Важливий етап у творчій діяльності Р.Я. Белєвцева пов'язаний із дослідженнями криворізької надглибокої свердловини. Він очолював петрографічне вивчення керна цього унікального об'єкта, результатом чого стало створення нової моделі глибинної геологічної будови Кривбасу.

Рудольф Якович є провідним ученим у сфері петрології магматичних порід, тому він керував петрографічними роботами з вивчення кристалічних порід океанічного дна у ході виконання геолого-геофізичних програм «Академік Вернадський» в Індійському (1979) й Атлантичному (1984) океанах. Фундаментальне висвітлення отримали також фізико-хімічні умови утворення метаморфічних та інтрузивних комплексів цих океанів, геологія і металогенія північної та екваторіальної частин Індійського океану, фосфоритонність материкових океанів і низки інших проблем.

На посаді завідувача відділу термодинаміки геосфер в Інституті геохімії навколишнього середовища Р.Я. Белєвцев зробив вагомий внесок у вивчення актуальних еколого-геохімічних питань ядерної енергетики України, зокрема у дослідження кристалічних масивів УЩ як потенційного середовища для спорудження довготривалих сховищ радіоактивних відходів.

Із накопиченим науковим досвідом у Рудольфа Яковича виникає все більше нових ідей у різноманітних сферах. Наприклад, він вивчав термодинаміку і кінетику озонового атмосферного шару, модель ут-

ворення вільного кисню під час грозливих дощів і газовий обмін у верхніх геосферах, плутонічну модель утворення земної кори, термодинаміку речовин зеленими водоростями у біосфері Землі. 2004 року учений запропонував геохімічну модель гіпергенезу в гранітному кристалічному фундаменті. У 2005 р. він представив нову модель інфільтраційного генезису пізньопротерозойських альбітових уранових родовищ Українського щита.

Перу вченого належать понад 150 публікацій, з них 121 наукового та 29 навчально-методичного характеру.

Плідну наукову роботу Р.Я. Белєвцев талановито поєднує з педагогічною діяльністю. Серед його учнів — троє кандидатів наук, нині він читає спецкурси студентам геологічного факультету Київського Національного університету ім. Т.Г. Шевченка.

З 1981 р. Рудольф Якович є науковим керівником 5 бюджетних тем НАН України з тематики ІГМР НАНУ та ІГНС НАН і МНС України, зокрема «Метаморфічні та метасоматичні процеси у формуванні золоторудних проявів у докембрії Українського щита» та «Термодинаміка газового обміну земної кори, атмосфери і біосфери під впливом природних та техногенних чинників».

У 1998 р. видатні заслуги Р.Я. Белєвцева відзначені Державною премією України в галузі науки і техніки.

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Рудольфа Яковича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, натхненної праці і нових творчих звершень.